

HISTORICKÉ PAMIATKY MICHALOVIEC

Michalovce -
vstupná brána turizmu
Zemplína



HISTORICKÉ PAMIATKY MICHALOVIEC



MICHALOVCE
srdce zemplína

Kaštieľ rodu Sztáray - sídlo Zemplínskeho múzea

- Barokovo - klasicistický kaštieľ, bývalé sídlo šľachticov z rodu Sztáray, nepochybne patrí k najzaujímavejším historickým pamiatkam v Michalovciach. Dnes je sídlom Zemplínskeho múzea. Kaštieľ bol vybudovaný v priestore pôvodného stredovekého hradu, ktorý v období renesancie prestavali na pohodlnejšie obytné a reprezentačné priestory kaštieľneho typu. V 18. storočí znovu prešiel obnovou v barokovom štýle - pristavané bolo prvé poschodie, veže i nové vstupné schodišťa. V 19. storočí absolvoval kaštieľ poslednú väčšiu prestavbu v klasicistickom štýle. Pristavali sa prízemné bočné krídla, čím sa vytvorilo tzv. čestné nádvorie. Sztárayovci boli majiteľmi tohto kaštieľa nepretržite až do roku 1944. S kaštieľom sú späté rozličné legendy, napríklad o tajomnej podzemnej chodbe či o bielej panej.



Základy rotundy

- Základy rotundy boli objavené v areáli Zemplínskeho múzea a jej vznik sa pohybuje v rozmedzí 9. - 12. storočia. Časové obdobie troch storočí je spôsobené tým, že sa samotní odborníci nemôžu zhodnúť na konkrétnejšom čase vzniku tejto stavby. Toto miesto patrí k záhadám slovenskej archeológie. Podľa svojho objaviteľa Jaroslava Vizdala pochádza rotunda s kruhovou loďou a podkovovitou apsidou z veľkomoravského obdobia, v okolí sú totiž dôkazy o osídlení už v 9. storočí. Ďalší archeológovia sú však presvedčení, že pochádza z 11. storočia a dal ju postaviť uhorský kráľ, ktorému patrila všetka pôda v krajine. Rotunda údajne slúžila ako spoločný farský kostol pre obyvateľov blízkych dedín. Bola pravdepodobne zasvätená sv. archanjelovi Michalovi. Počas výskumu základov rotundy bola v interiéri objavená kamenná platňa s nápisom, ktorý ešte doposiaľ nebol rozlúštený.



Kaplnka sv. Antona Paduánskeho

- Kaplnka na Hôrke (Hrádku) bola vybudovaná ako rodinná hrobka rodiny Sztáray, ktorú dal postaviť gróf Anton Sztáray a je zasvätená sv. Antonovi Paduánskemu. Gróf sa však jej výstavby nedožil, zomrel tesne pred jej začiatkom. Kaplnka bola dokončená a posvätená v roku 1898. V nej i v jej bezprostrednom okolí boli pochovávaní členovia rodiny Sztárayovcov a ich príbuzní.



Radnica - sídlo MsÚ

- Budova michalovskej radnice bola špeciálne postavená práve pre miestnu samosprávu v roku 1928. Na streche bola umiestnená sledovacia veža, ktorá uľahčovala miestnym hasičom prácu. Neskôr na ňu boli umiestnené hodiny. Strecha a povala budovy boli koncom 20. storočia poškodené požiarom. Pred budovou radnice sa v minulosti nachádzal parčík, kde bola v roku 1939 umiestnená bronzová busta politika a priekopníka ukrajinského národného obrozenia, Adolfa Dobrianskeho, ako symbol spoločného úsilia Slovákov, Rusínov - Ukrajincov a Čechov pri budovaní ČSR. Neskôr bustu viackrát premiestnili.



Bankový palác

- V roku 1911 bol na jednom z michalovských námestí postavený palác Michalovskej obchodnej a úverovej banky a.s., ktorý sa v súčasnosti považuje za architektonický skvost Michaloviec. Je postavený v klasicistickom štýle a jeho fasádu zdobia pseudorokokové výjavy - plastiky včiel, remeselníkov, hospodárov a lodníkov. Okrem banky tu sídlili obchody, drobné prevádzky s rozličnými službami, na poschodí boli ambulancie, kancelárie a byty. Dnes je palác sídlom Zemplínskeho osvetového strediska, ale nájdete v ňom aj sídla ďalších organizácií, reštauráciu či redakciu regionálnych novín.



Banková budova

- Zaujímavé architektonické prvky, ako sú úľ, reliéfy kováča a kosca na priečelí, vás upútajú aj na ďalšej významnej budove v meste. Pôvodná stavba, ktorá stála na tomto mieste, vznikla v 19. storočí, ale približne v roku 1912 jeden z najbohatších a najvplyvnejších obyvateľov Michaloviec - bankár a lekárnik Bartolomej Czibur - rozhodol o jej prestavbe v štýle uhorskej secesie. Budova tak zmenila celý svoj pôvodný vzhľad, čím sa stala ozdobou „Hlavnej ulice“. Sídlili tu rôzne banky, neskôr knižnica a dnes celý komplex slúži zdravotníctvu.



Budova Groszovho paláca

- Názov budovy je odvodený od pôvodného priezviska jedného z architektov tohto paláca, ktorý bol vybudovaný okolo roku 1905 v štýle miestnej secesie. Typickým znakom stavby je štvorcová rohová veža ukončená kladivkami, symbolom hutníctva. V jednej časti sa pôvodne nachádzal hotel, ďalšie slúžili na bývanie. Tento palác dlhodobo vlastnila rodina Durschlagovcov.



Budova starého súdu

- Michalovčania poznajú túto budovu ako „starý súd“, pretože sa tu niekedy nachádzal súd s vlastnou väznicou umiestnenou za komplexom. Väzenské cely sa nachádzali aj pod budovou. V druhej polovici 18. storočia tu sídlil solný úrad, ku ktorému patrili aj sklady v areáli a o sto rokov neskôr sa stala budova sídlom služnovského úradu.



Roľnícky dom

- Trojposchodová rohová budova so sedlovou strechou a kupolou bola postavená ako sídlo Roľníckej vzájomnej pokladnice a Roľníckeho družstva v roku 1929. Tento bankový dom sa rozhodlo postaviť jedno z najstarších roľníckych spolkov - Roľnícke družstvo v Michalovciach (1920), ktoré združovalo poľnohospodárov z okresov Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Snina, Humenné a Medzilaborce. Na postavenie budovy pre vlastnú banku si vybrali veľmi strategické miesto - roh Dolnej ulice a trhoviska na Sztárayovom námestí, blízko bol aj hotel a hostinec.





Rímskokatolícky kostol Najsvätejšieho srdca Ježišového

Rímskokatolícky farský kostol Narodenia Panny Márie

Zemplínske múzeum

Základy rotundy

Rofnícky dom

Gréckokatolícky farský chrám Narodenia Presvätej Bohorodičky

Kaplnka Ružencovej Panny Márie

Banková budova

Zlatý býk

Bankový palác

Fontána lásky

Radnica - sídlo MsÚ

Budova Grozovho paláca

Pravoslávny katedrálny chrám Sv. Cyrila a Metoda

Budova starého súdu

Chodníková fontána

Kostol evanjelickej cirkvi augsburského vyznania

Bazilika Zoslania sv. Ducha

Hvezdáreň

Kaplnka sv. Antona Paduánskeho



Zlatý Býk

- Historická budova Zlatý býk patrí k dominantám Michaloviec a je jednou z najstarších budov v meste. Nový poschodový hotel Zlatý býk si na mieste svojho zbúraného domu nechal postaviť jeden z najbohatších Michalovčanov, Gabriel Strömpl, v rokoch 1905 - 1906. Rodina Strömplovcov vlastnila niekoľko mäsiarstiev, takže fakt, že priečelie tejto majestátnej budovy zdobí pozlátená hlava býka, nie je určite prekvapivý. Budova so svojimi rozsiahlymi priestormi bola svedkom rôznych stretnutí politických strán či spolkov, reprezentačných plesov, zábav, ochotníckych divadelných predstavení, školení, ale zažila aj obdobie „hodinového hotela“. Dnešnú podobu budova získala v roku 2001 po dôkladnej rekonštrukcii.



Hvezdáreň

- V roku 1981 vznikla pod názvom Okresná ľudová hvezdáreň v Michalovciach príspevková organizácia, ktorá mala za cieľ zatriktívniť astronómiu a príbuzné prírodné vedy nielen žiakom a študentom, ale aj širokej verejnosti. V roku 1986 sa presťahovala do budovy Moussonovho domu, v ktorom má svoje sídlo dodnes.



Rímskokatolícky farský kostol Narodenia Panny Márie

- Tento rímskokatolícky kostol koncom 13. storočia dali postaviť michalovskí páni Nagymihályovci. V 16. - 18. storočí niekoľkokrát patril striedavo protestantom a rímskokatolíkom. Po vypálení ho na podnet grófa Imricha Sztárayho obnovili a z pôvodne gotického sa tak stal kostol s barokovou podobou. Za pozornosť stoja aj artefakty z interiéru kostola, ako sú napríklad gotické pastofórium, neskororenesančný epitaf neznámeho šľachtica, barokový oltár z roku 1721 s mladším oltárnym obrazom Narodenia Panny Márie, rokoková kazateľnica či patronátna lavica z 19. storočia.



Bazilika Zoslania sv. Ducha

- Chrám Zoslania sv. Ducha v neobyzantskom slohu bol postavený pri kláštore redemptoristov v rokoch 1934 - 1935. Okrem starších obrazov a ikon, ktoré boli prenesené z pôvodnej kaplnky v kláštore, môžete v interiéri kostola nájsť novšie ikony užhorodského maliara Jozefa Bokšaya a ikonostas, baldachýn nad prestolom, kazateľnicu a žertevník, ktoré sú dielom Vladimíra Sičinského. V roku 1950 rozhodnutím vtedajšej štátnej moci sa tento chrám stal katedrálou pravoslávnej cirkvi. V roku 2012 bola povýšená na Baziliku Minor.

V súčasnosti ju znova spravujú redemptoristi a pred niekoľkými rokmi boli do bočného oltára slávnostne uložené pozostatky blahoslaveného Metoda Dominika Trčku.



Gréckokatolícky farský chrám Narodenia Presvätej Bohorodičky

- Kostol je postavený v barokovo - klasicistickom štýle a jeho vznik spadá do druhej polovice 18. storočia. Okolnosti jeho výstavby sú nejasné, existuje viacero verzií. Jedna z nich hovorí, že na mieste súčasného chrámu už dávno predtým stál drevený kostolík cirkvi východného obradu, tzv. cerkev. Podľa druhej verzie za postavenie chrámu môžu byť veriaci vďační cisárovnej Márii Terézii, ktorá Michalovce navštívila cestou do Mukačeva a len do polovice vystavaný chrám so slamenou strechou ju podnietil k tomu, že poslala 28 robotníkov, aby kostol dokončili.



Pravoslávny katedrálly chrám Sv. Cyrila a Metoda

- Pravoslávny arcibiskupský katedrálly chrám bol vybudovaný v 90. rokoch 20. storočia.



Rímskokatolícky kostol Najsvätejšieho srdca Ježišovho

- Rímskokatolícki veriaci majú v meste aj celkom nový kostol zasvätený Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. Pôsobivou je aj plastika pápeža Jána Pavla II. v nadživotnej veľkosti, umiestnená na kamenom podstavci pred hlavným vchodom do kostola.



Kostol Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania

- Kostol pre evanjelických veriacich je tiež nový, postavený v modernom štýle podľa švédkeho vzoru. Nachádza sa v ňom klubovňa, priestory na biblické štúdium, knižnica aj kuchynka. Kostol sa po jedenástich rokoch podarilo dokončiť vďaka finančným zbierkam miestnych veriacich a príspevkov bavorskej cirkvi.



Kostol Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku

- Kostol Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku je rovnako novopostavenou budovou a svojou architektúrou pôsobí ako dôstojné sakrálné miesto. Celý komplex sa staval na etapy. Kostol bol dokončený a vysvätený v roku 1996, potom bola postavená zborová sieň a nakoniec v roku 2001 bola vybudovaná fara.



Rímskokatolícka kaplnka Ružencovej Panny Márie

- Obnovená kaplnka Ružencovej Panny Márie sa nachádza v Parku mieru a v roku 2006 ju po rekonštrukcii posvätil pomocný košický biskup.



Tento materiál vznikol s finančnou podporou
Európskej únie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja
v rámci projektu Michalovce - vstupná brána turizmu Zemplína.



EURÓPSKA ÚNIA

**Európsky fond regionálneho rozvoja -
investícia do vašej budúcnosti**



www.dolnyzemplin.sk

Foto: Ing. Ľudovít Földy, Szemán Tibor, Mgr. Maroš Pavlinský,
Richard Max, archív Media Group, s.r.o. a Excel enterprise, s.r.o.

Grafická úprava: Excel enterprise, s.r.o.